

Školenia pre učiteľov v Českej republike II

Marcela Grecová, Zdeněk Hrdlička, Veronika Popová
Vysoká škola chemicko-technologická v Prahe (Česká republika)
[Zdenek.Hrdlicka @ vscht.cz](mailto:Zdenek.Hrdlicka@vscht.cz)

Abstraktné

Táto práca sa zaoberá aktuálnym stavom prípravy učiteľov v Českej republike. Zhŕňa témy minulých konferencií a zameriava sa na problematiku pregraduálnej prípravy učiteľov chémie. Jednotlivé problémy vo výučbe budúcich učiteľov sú diskutované. Táto správa popisuje systém pregraduálnej prípravy učiteľov chémie a zaoberá sa problémami, s ktorými sa stretávajú. Sleduje podľa pokynov, ktoré prispievajú k zvýšeniu schopnosti študentov pri príprave na zamestnanie. Vzťahuje sa na možnosti a rôzne projekty zamerané na zlepšenie súčasnej situácie. V Českej republike, bola potreba zmeny v príprave budúcich učiteľov sa hovorí už niekoľko rokov. Tieto zmeny sú však čeliť mnohým prekážkam.

Krátky dotazník, ktorý bol vyvinutý. Zameral sa predovšetkým na osobné učiteľov vzhľadom k užitočnosti a dostupnosti aktivít pre učiteľov, aké úspechy a problémy v oblasti celoživotného vzdelávania sa, ktoré zažívajú a čo by chceli zmeniť v praxi. Výsledky dotazníka sú popísané v tejto správe. Ďalej sa práca sa zameriava na riešenie týchto problémov.

1.. Úvod

Predchádzajúce príspevky boli zamerané na nové trendy vo vzdelávaní v chémii a na problémy v celoživotnom vzdelávaní učiteľov v praxi.

Tento článok je zameraný na vysokoškolské vzdelávacie systém, ktorý je v súčasnej dobe veľmi roztrieštený. Absolventi vysokej kvality sú stále vzácnejšie, a najlepšie z nich často končia v iných profesiách. To má vplyv na kvalitu vzdelávania. Problémy pregraduálnej prípravy učiteľov chémie, rovnako ako aktuálne otázky pedagogického praxi sa bude jednať.

2.. Vzdelávanie budúcich učiteľov chémie

2.1 Nerovnomernosť pregraduálnej prípravy

Hlavným problémom je nerovnomernosť vzdelávacieho systému v rôznych univerzitách. Výsledkom je rôznej kvality absolventov, čo má vplyv na kvalitu vzdelávania vykonávané týmito absolventmi.

Existujú rôzne spôsoby, ako sa stať certifikovaným učiteľ chémie štúdiom na vysokej škole. Stručný zoznam možných spôsobov, ako získať učiteľské certifikáciu takto: [1]

Možnosť 1

Bakalárske programy: Pedagogicko-psychologická príprava, hospitácie, Základy prírodných vied.
Magisterský titul: Rozvoj prírodných vied vedomostí. Dôraz je kladený na kompetencie učiteľov.

Variant 2

Bakalárske programy: Zameranie len na prírodné vedy (jedna alebo dve oblasti), pedagogiky ako voliteľný predmet iba.
Magisterský titul: nadväzuje na bakalársky titul a rozvíja ju, začlenenie výučby zameranie.

Variant 3

Bakalárske programy: iba nepedagogických charakteru, zamerané výhradne na vedu.
Magisterský titul: zameraný na výučbu predmetov a skúseností s výučbou.

Možnosť 4

Toto je veľmi odlišné od predchádzajúcich troch. Je určený pre absolventov chémie, ktorí sa rozhodnú (v priebehu alebo po skončení štúdia), aby sa stal učiteľ chémie. Prvý je nepedagogických magisterský študijný program.

To je nasledoval ďalší bakalárskeho štúdia so zameraním na chémiu metodiky a pedagogicko-psychologickými základmi.

Možnosť 5

Jedná sa o veľmi neobvyklý spôsob, ale my sme ho popísať ilustráciu non-jednotnosť pregraduální prípravy systému. Učiteľia odborných škôl môžu získať pedagogickú certifikát študuje bakalársky titul po ukončení svojho stredoškolského chémie školu. Tam získajú základy výučby a ďalej rozvíjať svoje odborné znalosti. Nechodí na magisterského štúdia a stanú sa tzv "majstri" na odborných školách.

Všetky tieto možnosti sú v rade aspektov, ale líšia sa v mnohých iných profesií. Cieľom je nájsť spoločné črty medzi systémami a alternatívne návrhy, ktoré by mohli byť použiteľné pre všetky typy škôl.

Požiadavka na stať sa učiteľom je absolvovanie vysokej školy (magisterský stupeň), ale skutočnosť často vedie riaditeľov škôl prijímať učiteľa bez riadneho schválenia a niekedy bez vysokoškolského vzdelania.

Absolventi rôznych vysokých škôl sa môžu výrazne líšiť v ich vedomosti, zručnosti pedagogickej praxe a motiváciu k práci.

Vytvorenie štandardu učiteľskej profesie je cieľom osobitného projektu v rámci Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy (MŠMT). Kvalita učiteľov a odborných noriem venuje osobitná pozornosť v dokumente s názvom "Národný program rozvoja vzdelávania v Českej republike".

Bolo uvedené, že vzdelávací proces prechádza zmenami a reformami. Úsilie inovatívne metódy sú viditeľné. Projekt "Inovácia profesijnej prípravy budúcich učiteľov chémie" na Univerzite Palackého v Olomouci, môže slúžiť ako príklad. Tento projekt bol spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom a štátnym rozpočtom Slovenskej republiky. Cieľom je umožniť budúcich učiteľov chémie byť v úzkom kontakte so žiakmi na základných a stredných školách, prostredníctvom riadenia študentských projektov priamo v chémii lekcie, doučovanie cvičeniach, organizovanie olympiády v odbore chémie na školách a exkurzie v laboratóriách pre žiakov, chémia konzultácie pre talentovaných žiakov stredných škôl, príprava prírodovedných súťaží a popularizačných akcií. [3]

Zameranie na prípravu budúcich učiteľov chémie vstúpila do predného radu v rámci Medzinárodného roka chémie na medzinárodnej študentskú konferenciu projektu výučby v chémii a príbuzných odborov, ktorá sa konala na Pedagogickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe (chémiá a chémia metodika oddelenie).

2.2 Celoživotné vzdelávanie učiteľov

Predchádzajúca on-line stretnutia bola zameraná na celoživotné vzdelávanie. Preto hlavnými témami budú stručne: rovnakým spôsobom, ako nedostatok systému v pregraduálnej príprave, neexistuje jednotný systém celoživotného vzdelávania vysokoškolsky vzdelaných učiteľov chémie. Počas štúdia sa študenti splnenie požiadaviek na informácie o potrebe celoživotného vzdelávania, ale pre mnoho ľudí, dostatok motivácie chýba. Vzhľadom k tomu, že práca sama o sebe je náročná, plat je nízka, kurzy celoživotného vzdelávania sú veľmi populárne, aj keď povest' jednotlivých škôl by mohlo zlepšiť.

2.3 Dotazník pre zistenie názorov učiteľov v praxi

Krátky dotazník, ktorý bol vyvinutý. Dotazník bol zameraný predovšetkým na osobný učiteľov vzhľadom k užitočnosti a dostupnosť činností, pre učiteľov, aké úspechy a problémy v oblasti celoživotného vzdelávania, ktoré zažili a čo by chceli zmeniť v praxi.

Dotazník bol daný 150 učiteľov (78 vrátil) navštevujúcich letné školy pre učiteľov chémie na VŠCHT Praha v auguste 2013. Závěry z dotazníkov sú nasledovné:

- Učitelia cvičil 20 rokov v priemere.
- Prevažná väčšina účastníkov (62,8%) uviedlo, že majú dostatok vedomostí a zručnosti z ich vysokej školy. Niektorí respondenti dodal, že celoživotné vzdelávanie je potreba.
- Takmer všetci učiteľia (85,9%) boli motivovaní k účasti na programoch celoživotného vzdelávania (konferencie, stretnutia, semináre a pod).
- Takmer všetci učiteľia (96,2%) považuje vzdelávanie za užitočné a prospešné. Učitelia zdôraznil, že kvalita niektorých vzdelávacích programov bola horšia než ostatné. Títo učiteľia nepovedal programy, ktoré mali na mysli. Napriek tomu, že táto informácia byť prínosné pre zmenšenie problémov. V niektorých školách tréningy sú zdrojom finančných prostriedkov (s cieľom zlepšiť kvalitu výučby).
- Tri štvrtiny zúčastnených učiteľov chémie (74,4%) malo dostatok informácií o prebiehajúcich školení, stretnutia a workshopy. Niektorí učiteľia majú príliš veľa informácií o školeniach a 25 % Nemal dost? Otázkou je, to všetci učiteľia sa snažia hľadať informácie?
- Školenia boli dostupné pre 73,1% učiteľov. Problémy by mali byť odstránené do konca učiteľov. Problémy sú: dlhá cesta, čas tlače, atď Hlavným problémom bol nedostatok finančných prostriedkov a času (pre cesty, kurzovné, odmeny za náhradnú učiteľa atď) Školenie čas trvá, než sa učiť študentmi.
- Učitelia sú najviac zaujíma v týchto témach: Chémia všade okolo nás, Chémia každodenného života, chémie v praxi, Chemické pokusy (bezpečné, zaujímavé, moderné).
- Pýtali sme sa tiež učiteľa, čo je najväčším problémom vo svojej praxi. Táto otázka bola zodpovedaná veľmi rozsiahlo:
 - o Nedostatok finančných prostriedkov vedie k zle vybavené laboratóriá, zastarané učební, nedostatok chemikálií, malé mzdy, a nedostupnosti materiálov. Učebnice sú zastarané (so zastaranou terminológiu a informácie).
 - o Nedostatok prepojenia medzi prírodovedných predmetov.
 - o Čas pre výučbu nie je dostačujúce. Nie je dost' času na porozumenie, opakovanie a praxe nových informácií.
 - o Zákony obmedzujú chemické experimenty.
 - o Počet žiakov klesá. Riaditelia škôl prestížnych musieť prijať menej motivovaných študentov. Úroveň klesá.
 - o Morálka študentov je tiež problematické. Študenti sa zameria na ich osobné výhody a podvádzať. Komunikácia s rodičmi je niekedy problematické taky.

3.. Možnosti k zlepšeniu súčasného stavu

Existuje dosť projektov zameraných na celoživotné vzdelávanie učiteľov chémie. Pekným príkladom z nich je projekt s názvom "Inovácia v oblasti odborného vzdelávania budúcich učiteľov chémie", ktorá bola popísaná v kapitole 2.1.

Česká republika sa zúčastňuje vzdelávacích programov EÚ pravidelne. Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy snaží podporovať tieto projekty čo najviac. Národná agentúra spája tieto programy (od 1.1.2006).

Výsledky tejto podpory sú:

- 1) dostupnosť informácií pre všetkých potenciálnych účastníkov,
- 2) zvýšiť transparentnosť a koordináciu pri správe programov
- 3) využitie skúseností získaných pri realizácii programov,
- 4) efektívne a priemerné využitie finančných a ľudských zdrojov [2].

Úsilie Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy sú používané. Existuje mnoho projektov zameraných na motiváciu žiakov a celoživotné vzdelávanie v Českej republike.

4. Výsledky projektu

Jeden z dôrazov projektu bolo nadviazanie spolupráce medzi školami, učiteľmi a profesionálom. Účastníci boli oboznámení so sebou na workshope o VŠCHT Praha.

Podarilo sa nám pokračovať s aktivitami projektu aj cez niektoré problémy v priebehu druhého roku projektu. Nové články boli pridané do databázy portálu projektu. Niektorí učitelia sú málo ochotní spolupracovať, avšak požiadavky projektu boli splnené.

5. Záver

Príprava budúcich učiteľov prírodovedných predmetov nie je jednotná v Českej republike. K dispozícii je súčasná reforma, ktorá sa snaží stanoviť štandardy vo vzdelávaní na zastavenie ďalšieho zhoršovania v tejto oblasti. Existuje mnoho otázok, s celoživotné vzdelávanie pre učiteľov. Dobrou správou je, že ako ministerstvo školstva a pedagogickej fakulty sú si dobre vedomí tohto problému, a oni sa snažia zlepšiť súčasný stav. Existujú aj organizácie a projekty, ktoré sa intenzívne zaoberajú s ním. Je to dlhý beh a projekty, ako je tento, môže pomôcť.

Naša dotazníkové prešetrovania sa zistilo, že učitelia chémie záujem o celoživotné vzdelávanie, pocit bytia podporované manažmentom svojich škôl, mať dostatok informácií o aktivitách v tejto oblasti a zväziť kurzy k dispozícii. To dáva určitú nádej na zlepšenie veľa problémov, ktoré boli prerokované v dotazníku.

Referencie

- [1] koncepcie pregraduálnej prípravy učiteľov základných stredných škôl (Koncepcia pregraduálnej prípravy základných a stredných škôl). MŠMT ČR. <http://aplikace.msmt.cz/ak/koncepce1.htm> (Prístup 20.júla 2013).
- [2] európske záležitosti-Programy EÚ Program celoživotného vzdelávania 2007-2013 (európske záležitosti - programy EÚ - Program celoživotného vzdelávania). <http://www.msmt.cz/eu/program-celozivotniho-uceni-2007-2013> (Dostupné 05.06.2007)
- [3] Inovácia Profesionálne prípravy budúcich učiteľov chémie (Inovácia profesijnej prípravy budúcich učiteľov chémie). Univerzita Palackého v Olomouci. <http://ucitelchemie.upol.cz/> (Prístup 01.8.2013).